

עבודת השם

פירוש "האזינו"

צויותי את הרג, שיקיא את יונה, שנאמר: "ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה" (יונה ב יא), ע"כ. אומר על זה הפירוש "יפה תואר": לכן אמרו, כי מראשית הבריאה היה הכוח הזה צפון בקרבם, אשר בבוא העת להיעשות הנס יחליפו את טבעם. ולמשל אנחנו יודעים כי הברזל הוא כבד ונופל על הארץ, אך אם יבוא אחד ויציב נגדו מנגט, הרי הוא ימשכנו שלא ייפול. דבר זה אינו נחשב התחדשות בברזל, אלא כך הוא טבעו מזמן בריאתו להמשך אל המנגט, אלא שהטבע הזה הוא צפון מאתנו. כך הצפין הקדוש ברוך הוא בכל דבר בטבע, שהצדיק הפועל עליהם ישנה בהם את הטבע הנגלית לנו בהם, ואין זה שינוי הטבע בעצם הנברא, רק זה הוא טבע הצפון בקרבנו מאז בריאתו, ע"כ.

לפי מדרש זה וביאורו, אין סתירה בין האמור בקהלת: "כל אשר יעשה האלוקים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע" ובין מה שהצדיקים משנים את הטבע, כי כך הוטבע במעשי בראשית שלצדיק יהיה כוח לשנותם, וכפי שאומר הספרי (האזינו פיסקא שו) היה רבי יהודה בן חנניה אומר בשעה שאמר משה "האזינו השמים", היו השמים ושמי השמים דוממים. ובשעה שאמר: "ותשמע הארץ אמרי פי", הייתה הארץ וכל אשר עליה דוממים. ואם תמה אתה על הדבר, צא וראה מה נאמר ביהושע: "ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון, וידום השמש וירח עמד... ולא היה כיום ההוא" (יהושע י יב-יד). מייצגו למדים, שהצדיקים שולטים בכל העולם כולו, ע"כ. נגסה להבין, כיצד שואב הצדיק את הכוחות לעשות ניסים ולשנות דברים שבטבע? מצינו בכמה מקומות בגמרא (ברכות נח ע"א ועוד) בזמן שצדיק מקפיד על רשע נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות, ע"כ. ומסביר ה"אור החיים" על הכתוב: "ומת כל בכור בארץ מצרים" (שמות בא יא, ה) לא נאמר שה' הרג כל בכור, אלא מת מעצמו. כיצד? יסוד ראשון, כל דבר בעולם יש בו חלק טוב שמעמידו, שאם לא כן אין לו זכות קיום. יסוד שני, כל מקור ישאף למינו ושואב אותו, במעשה אבן השואבת (=מנגט), לברזל. והנה גם אדם רשע יש בו קצת כוח רוחני, שאם לא כן אין לו חיות כלל. לפיכך, ברגע שאדם צדיק, אשר יש בו כוחות קדושה רוחניים גדולים, מסתכל על אדם רשע, אזי הכוחות הקדושה הרוחניים של הצדיק שהם רבים, שאובים את מעט כוחות הקדושה הרוחניים של הרשע (שבגלל זה הוא רשע) ומותירים אותו ללא חיות רוחנית, ואז הוא נעשה ממילא גל של עצמות. וכן הוא לגבי בכורי מצרים, מכיוון שאומר הכתוב קודם לכן: "כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים" (שם, ד),

"האזינו השמים, ואדברה; ותשמע הארץ, אמרי פי." (האזינו לב' א) אמרו חז"ל במדרש דברים רבה (י, ב) על הכתוב: "ידעתי כי כל אשר יעשה האלוקים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע והאלוקים עשה שיראו מלפניו (קהלת ג, יד) כך ברא הקדוש ברוך הוא, שיהא הים ים ושתהא היבשה יבשה. בא משה רבנו ושינה סידרי בראשית, שנאמר: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים וגו'" (שמות, בשלח יד, כט) דבר אחר: כך ברא הקדוש ברוך הוא שמים וארץ, שיהיו מקלסים אותו, מנין? שנאמר: "השמים מספרים כבוד אל" (תהילים יט, ב) כיון שבא משה, שיתק אותם, מנין? שנאמר: "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי".

מדרש זה מביא את הכתוב בקהלת שכל מה שעשה האלוקים יהיה לעולם, אין להוסיף עליו ואין לגרוע ממנו, ואחר כך מביא דוגמאות שצדיקים שינו את הטבע באופן זמני, כדי שאנשים יראו. האם אין סתירה בין תחילת הפסוק שכביכול אין חודש תחת השמש, שאין להוסיף עליו ואין לגרוע ממנו, למה שכתוב בהמשך שהצדיקים משנים את הטבע? מצינו בבראשית רבה (ה, ה) אמר רבי ירמיה בן אלעזר: התנה הקדוש ברוך הוא עם כל מה שנקבע בששת ימי בראשית, דכתיב: "אני ידי נטו שמים וכל צבאם צויותי" (ישעיה מה, יב) צויותי את הים, שיהיה נקרע לפני ישראל. צויותי את השמים ואת הארץ, שישתקו לפני משה, שנאמר: "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (דברים האזינו לב א). צויותי את השמש ואת הירח, שיעמדו פני יהושע, שנאמר: "שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון" (יהושע י יב). צויותי את העורבים, שיכללו את אליהו, שנאמר: "והעורבים מביאים לו לחם ובשר" (מלכים א י, ו) צויותי את האור, שלא תזיק לחנניה מישאל ועזריה. צויותי את האריות, שלא יזיקו את דניאל. צויותי את השמים, שיפתחו לקול יחזקאל, שנאמר: "נפתחו השמים" (יחזקאל א, א)

18:17	כניסת החג
19:14	צאת החג
18:36	שקיעה
19:48	ר. תם
6:34	הנץ

הפסרה: "ישופה ישראל"

כי באמצעות שה' עובר בתוך מצרים, בזה ימות מעצמו כל בכור, כנתינת עין של חכמים ברשעים ועושים אותם גל של עצמות, כי באמצעות כן יוצא מהם החיוניות, ע"כ. (ראה "אסופת מערכות" להרה"צ ז"ל חלק א מאמר א).

בכל דבר בטבע יש כוח רוחני, ואפילו לדבר דומם ישנו כוח רוחני, על ידי שהוא מבצע רצונו של הקדוש ברוך הוא שהצפין בו בזמן בריאתו. כן, אם תנסה לשנות זאת, "יעקק" אותו נברא דומם שאתה משנה את ייעודו. כמו שמוצא במסכת חולין (ו ע"א) על רבי פנחס בן יאיר שהלך לפדיון שבויים, הגיע לנהר גינאי ולא היה יכול לעבור בו, ציווה עליו: חלוק מימך ואעבור בך. אמר לו הנהר: אתה הולך לעשות רצון קונך (פדיון שבויים) ואני הולך לעשות רצון קוני (רש"י: כל הנחלים הולכים אל הים בגזרת הקב"ה, אתה בפדיון השבויים, ספק עושה שמא לא יתנו לך בפדיון, ואני הנהר בוודאי עושה. אמר רבי פנחס בן יאיר לנהר: אם אין אתה חולק את מימך, נזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם. שמע זאת נהר גינאי וחצה מימיו, ע"כ. כלומר, בכל דבר בטבע ישנו כוח רוחני שהוא

כוח הפועלה הטבעי של כל דבר שהטבע בו הקב"ה על - ברזל נטבע שיהיה כבד ויירד למטה, על האש שתשרוף ועל מים שילכו ממקום גבוה למקום נמוך. צדיק המגיע לדרגה רוחנית גבוהה ואוגר בתוכו כוחות רוחניים כבירים, כשהוא מסתכל או מצוה על דבר מסוים, הוא שואב את הכוחות הרוחניים מהצד השני אשר נמצאים במידה פחותה מאשר אצלו, וככל שאדם יותר צדיק ויותר ממוכן, אזי יש לו יותר כוחות משיכה, ולכן ברגע שאותו צדיק מצוה על הדומם לשנות טבעו, אזי הוא שואב את כוחו הרוחני של הדומם שהוא ציווי של הקדוש ברוך הוא כיצד אותו דומם יפעל בעולם ועל ידי כך, אותו דומם נהיה נטול כוח רוחני, ונעקר ציווי המקורי למטרתו, ואזי הצדיק יכול להפוך את מטרת הדומם למטרתו. וכפי שמסופר בגמרא (הענין בה ע"א) על בתו של רבי חנינא בן דוסא שהייתה עצובה בערב שבת מפני שבהדלקת הנר החליפה כלי של שמן בכלי של חומץ והרי החומץ אינו מדליק אש. אמר לה רבי חנינא בן דוסא: בתי! מאי אכפת לך? מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק. והיה דולק והולך כל היום כולו עד שהביאו ממנו אור להבדלה. ע"כ. (מדרש אור חדש).

סיפור בהמשכים "סופו של נוכח" חלק ב.

מצור: בעיירה ליאדי פרצה דלקה והיא התפשטה במהירות, וכילתה את מרבית בתי העיירה. רבים נהפכו באחת לעניים חסרי-כול ונטולי קורת-גג. בעיר דוברומיסל התגורר סוחר סריגים יהודי, חיים-שמעון שמו... **המשך:** חיים-שמעון דרש לפגוש את ורביצקי עצמו. "לא אכפת לי על הסחורה, אך רצוני לדעת איזה פגם מצא בה", טען באוזני בנדיצקי. טענותיו לא עניינו את מנהל החצר. הוא הניף את שוטו לעבר היהודי והציע לו להסתלק מיד מהמקום. באין-ברירה לקח עמו חיים-שמעון את הסחורה ופנה לאכסניה סמוכה, כדי לתכנן את צעדיו. חשד כבד עלה בליבו כי זו תחבולה של בנדיצקי, וכי זה החליט על דעת עצמו לבטל את החוזה. בינתיים נודע באחוזת הפריץ כי היהודי הביא את הסריגים ומנהל החצר שילח אותו. הפועלים הרימו את קולם והתלוננו על הקור העז ועל המחסור בלבוש חם, עד שהתגלגלו הדברים לאוזני ורביצקי. בשצף-קצף ציווה לקרוא לבנדיצקי, ובה-בעת שלח לקרוא לחיים-שמעון. הפריץ פנה אל בנדיצקי ושאל מדוע סירב לקבל את סחורתו של חיים-שמעון. זה החל לענות, אך הפריץ השתיק אותו בחרפות ובגידיפים, בעודו מצליף בו במגלבו. הוא פנה אל היהודי ואמר כי הוא מעריך את העובדה שסיפק את ההזמנה קודם המועד שנקבע, ולכן הוא רוצה להכפיל את ההזמנה, ואף להוסיף לו זהוב על כל סריג. הפריץ ביקש לצאת ולראות בעצמו את הסריגים וכן לבדוק את רישום התשלומים עבור הסחורה. לאחר שמישש ובדק את הסריגים והם מצאו חן בעיניו מאוד, ציווה להכניס את הסחורה למחסן בנכחותו. פניו של בנדיצקי, המושפלות ממילא, החווירו. כאשר התחיל חיים-שמעון להכניס את הסחורה החדשה לצד זו הישנה, הזדעק וקרא: "הסריגים הישנים אינם שלי! זו סחורה ירודה, שערכה אינו מגיע אף למחצית מחיר הסריגים שלי". הפריץ נדהם והחליט לחקור את העניין ביסודיות. הוא ביקש לקרוא לשניים מעובדיו, שליוו את בנדיצקי במסעו לדוברומיסל, לעריכת ההזמנה. הוא התחייב לפניהם כי אם יאמרו את האמת לא יאוונה להם כל רע. בפי-ברכיים סיפרו השניים כי בנדיצקי מכר את הסחורה שקיבל מחיים-שמעון, ובמקומה קנה סחורה זולה. עם זה דיווח כי מחיר הסריגים שקנה היה יקר מכפי ששילם בפועל לחיים-שמעון. כך הרוויח מכל הכיוונים... בנדיצקי סולק מתפקידו ונענש קשות, ובתוך כך השתנה יחסו של הפריץ הצעיר אל היהודים. הפריץ הופיע בבית-הקהל בליאדי, ביקש את סליחת היהודים והזמין אותם לשוב אל אחוזותיו. **סוף!**

פנית ההלכות "דברים האסורים מדין השמעת קול"

ע"פ ילקוט יוסף כ"ה.
יח. פרוכת שתלויים בה פעמונים המשמיעים קול עם הזות הפרוכת בעת פתיחת ההיכל, אין צורך להסירה מערב שבת, שהרי פעמונים אלה עשויים לצורך מצוה להודיע לעם על פתיחת ההיכל ואינו קול של שיר. (ילקוט יוסף שבת כ"ה עמוד עז)

יט. מכשיר הנקרא "קולין", שמשמשים בו שליחי צבור וחוננים כדי להשוות את קול נגינתם, על ידי שנוקשים בו ומקרבים אותו לאזנם ושומעים קול נגינה דקה, שליח צבור הירא וחרד לדבר ה' לתחילה לא ישתמש בו בשבת ויום טוב, והשואל מורים לו להחמיר. ומכל מקום המקל בזה מעצמו אין למחות בו ביד חזקה, שיש לו על מה שיסמוך. (ילקוט יוסף שבת כ"ה עמוד עח)

כ. מותר לכוון שעון מעורר מערב שבת כדי שיצלצל בשבת, ואין בזה איסור משום משמיע קול בשבת. ויש אומרים שאם שכח למלא את פעמון השעון ולהכינו לצלצל מערב שבת (על-ידי מתיחת הקפיץ), אסור למלאותו בשבת, מפני שגורם בשבת להשמעת קול, ויש מתירים, וכן עיקר לדינא. (ילקוט יוסף שבת כ"ה עמוד עט)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו ותנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורבחון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.aseem@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"